

CARMEL BIARNÉS, PROMOTOR I DIFUSOR DE LA CULTURA RIBERENCA

Carmel Biarnés i Biarnés (Ascó, 7 d'octubre de 1928, 29 de febrer de 1992)

Va a estudi al poble i continua al Seminari de Tortosa, on hi roman fins el 1945. En aquests primers anys, i de la mà del pintor i veí Domingo Margalef, s'interessa pel pessebrisme i enceta la vessant artística, iniciant també els primers passos en la poesia.

L'any cinquanta-un, i després del servei militar, es desplaça a Barcelona, on hi roman fins el 1955. Treballa de delineant, s'interessa per l'activitat cultural de la ciutat i participa activament en el món sardanista i d'esbarts. Quan retorna de la capital, ja no es mou d'Ascó, on compagina la dedicació al camp amb l'activisme cultural en el més ampli sentit de l'expressió.

A principis dels seixanta comença a dedicar-se professionalment a la fotografia i munta un estudi a la rebotiga de la farmàcia. És a través de la mirada atenta de la màquina que s'interessa pel patrimoni, pel col·leccionisme, per la recerca i per la difusió de tot allò que gira entorn d'Ascó.

Aquesta inquietud el durà a conèixer la comarca i a establir contacte entusiasta amb personatges lletraferits com Dolors Cabré, Artur Cot, Artur Bladé o Rossend Escolà. Ara veu l'interès de donar a conèixer Ascó i la Ribera a partir de la lletra, i inicia un llarg camí d'escriptor que mai deixarà. Com articulista participa en nombrosos mitjans escrits com ara a l'*Antorcha*, *La veu de Flix*, el *Diario Español de Tarragona*, l'*Avui*, *La Vanguardia*, *El Correo Catalán* o la revista local *Castrum de Ascho 1148*, de la qual en fou un dels principals impulsors. També és habitual la seva participació a Ràdio Flix i Ràdio Móra.

Aquest dinamisme i el compromís per la terra, forjat lentament a través d'una formació autodidacta, l'aboca finalment a la presentació del seu primer llibre i un dels més importants: *Moros i moriscos a la Ribera d'Ebre* (1972). El segueixen *Els moriscos a Catalunya* (1981), *La implantació de l'Orde del Temple a la Ribera d'Ebre* –guanyador del II Premi d'Assaig Artur Bladé i Desumvila (1985)- i la novel·la pòstuma *La creu de la Mitja Lluna* (1992).

Altres obres entranyables del nostre autor són *El Beat Pere Sans i Jordà d'Ascó. Vida, Martiri i Glorificació* (1980), *Guia d'Ascó* (1983), *El meu riu, l'Ebre. Pàgines viscudes* (1985), *La navegació fluvial per l'Ebre* (1987) i, en col·laboració amb Josep Cid, la *Guia de la Ribera d'Ebre* (1984).

Sempre preocupat per emprar la llengua materna i per utilitzar la riquesa de les expressions i del vocabulari local, Carmel no s'encasella en cap temàtica concreta i en la seva basta obra hi trobem estudis i referències als costums, a les tradicions i a les anècdotes del poble i de la comarca, al vocabulari i a la toponímia, a la documentació històrica, als contes i dites, a les novel·les, a la poesia i fins i tot al teatre.

Carmel va ser allò que avui en diríem un activista cultural que, amb la seva empremta, va saber trametre il·lusió i neguit a altres companys de viatge possibilitant la creació d'un dels principals llegats de la comarca, el Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre.

XI JORNADA D'ESTUDIS LOCALS I TERRITORIALS CARMEL BIARNÉS

OPTIM

El parlar al nostre territori

ASCÓ, 5 D'OCTUBRE DE 2019

CASAL MUNICIPAL D'ASCÓ

ORGANITZADORS:

COL·LABORADORS:

DE LA PARLA LOCAL A LA PARLA TERRITORIAL

“No puedo aportar ciencia, pues no tengo estudios. Solo les ofrezco vivencia y amor a todo lo árabe, por ser parte integral de la historia de mi pueblo, Ascó, pequeña población junto al Ebro...”

Amb aquesta frase Carmel Biarnés es presentava, el 1978, a les Jornades de Cultura Àrabe e Islàmica organitzades per l'Instituto Hispano-Àrabe de Cultura. Allí va presentar una comunicació que pretenia demostrar la pervivència del passat àrab en el present local asconenc a través dels jocs, l'arquitectura popular, les costums, però també a través de les dites, la toponímia i el vocabulari.

L'interès per la llengua i per a recollir la singularitat de les variants dialectals no es va aturar aquí. Al llarg de tota la seva producció literària s'aprecia l'afany per a deixar constància d'un

vocabulari ric que, era conscient, corria el perill d'anar desapareixent. En tenim bones mostres en llibres com *El meu riu, l'Ebre, La navegació fluvial per l'Ebre* o la novel·la *La Creu de la Mitja Lluna*.

Però on potser es veu més la tasca de Carmel en relació a la llengua és en comunicacions presentades en diferents jornades. En són bons exemples els treballs “Relació de noms moros, mudèjars i moriscos d'Ascó”, al Congrés d'Història Moderna de Catalunya (1984); i “La Vall de l'Ebre i l'aproximació a la toponímia del País Valencià”, al Xè Col·loqui General de la Societat d'Onomàstica (1985).

En aquestes onzenes jornades volem posar en valor aquest camí endegat per Carmel Biarnés de recollida i difusió de la parla del nostre territori.

JORNADA CARMEL BIARNÉS 2019

DISSABTE, 5 D'OCTUBRE

10.00 h Jornada de portes obertes a Vídeo Ascó Televisió. Fins les 13.00 h

16.30 h Inauguració de la jornada a càrrec del Sr. Josep Maria Raduà, regidor de cultura de l'ajuntament d'Ascó, el Sr. Josep Sebastià Cid, president del Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre i la Sra. Anna Ferrús, presidenta de l'Associació Cultural Lo Llaüt d'Ascó.

16.40 h Ponència a càrrec del Doctor **Pere Navarro**: *“Les variants dialectals: riquesa i estat actual”*.

17.20 h Ponència a càrrec de la filòloga **Olga Cubells**: *“El parlar d'Ascó a través de l'obra La Creu de la Mitja Lluna”*.

18.00 h Pausa-cafè

18.20 h Ponència a càrrec de l'historiador **Felip Fucho**: *“Possibles orígens d'alguns topònims asconencs”*

19.00 h Trobada coral amb la participació de la **Coral La Girada de Vilafranca del Penedès**, l'**Orfeó de Tremp** i l'**Orfeó d'Ascó**; i concert de la **Banda de Música de l'Escola Municipal de Música d'Ascó**.

Durant la Jornada es podrà visitar l'exposició **Xeic! Paraules de l'Ebre**, del Consorci per a la Normalització Lingüística.